Taraqqiyot spektri
ILMIY JURNALI
Vol 2 № 11 2026

MAKTAB O‘QUVCHILARIGA INGLIZ TILINI O‘RGATISHDA INTERFAOL METODIKALARNING O‘RNI

Zokirova Xonzoda Nazirjon qizi
Ijtimoiy fanlar fakulteti Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishining 1-kurs talabasi

Annotatsiya. Maqolada maktab o‘quvchilariga ingliz tilini o‘rgatishda interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati tahlil qilinadi. Guruhli ishlash, rolli o‘yinlar, munozara va loyiha usullarining o‘quvchilarning til ko‘nikmalari, mustaqil fikrlashi va darsga qiziqishini rivojlantirishdagi o‘rni yoritiladi.

Kalit so‘zlar: ingliz tili, interfaol metodlar, kommunikativ kompetensiya, rolli o‘yinlar, guruhli ishlash, munozara, o‘quv motivatsiyasi.

Аннотация. В статье анализируется значение интерактивных методов в обучении английскому языку школьников. Рассматривается роль групповой работы, ролевых игр, дискуссий и проектных заданий в развитии языковых навыков, самостоятельного мышления и интереса учащихся к обучению.

Ключевые слова: английский язык, интерактивные методы, коммуникативная компетенция, ролевые игры, групповая работа, дискуссия, учебная мотивация.

Abstract. The article analyzes the importance of interactive methods in teaching English to school students. It highlights how group work, role-playing, discussions, and project activities help develop language skills, independent thinking, and students’ interest in learning.

Keywords: English language, interactive methods, communicative competence, role-playing, group work, discussions, learning motivation.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot almashinuvi jadallashib borayotgan davrda xorijiy tillarni, xususan, ingliz tilini bilish muhim ehtiyojlardan biriga aylanmoqda. Ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan, ta’lim va axborot texnologiyalarining muhim vositalaridan biridir. Shu sababli umumta’lim maktablarida ingliz tilini samarali o‘rgatish, o‘quvchilarda tilga qiziqish uyg‘otish va amaliy muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

An’anaviy ta’limda grammatik qoidalarni tushuntirish, yangi so‘zlarni yodlash va yozma mashqlarga katta e’tibor qaratiladi. Biroq bunday yondashuv o‘quvchilarning o‘rgangan til materiallaridan real muloqotda foydalanishini har doim ham yetarli darajada ta’minlamaydi. Shu bois interfaol metodlar o‘quvchini ta’lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirishi bilan ahamiyatlidir.

INTERFAOL METODIKALARNING NAZARIY-PEDAGOGIK ASOSLARI

Interfaol ta’lim o‘zaro hamkorlik va faol muloqotga asoslangan ta’lim jarayonidir. Bunda bilimlar faqat o‘qituvchining tushuntirishi orqali emas, balki o‘quvchilarning mustaqil faoliyati, fikr almashishi, muammolarni muhokama qilishi va amaliy topshiriqlarni bajarishi orqali o‘zlashtiriladi. [1]

Xorijiy tillarni o‘qitish metodikasida kommunikativlik va faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuv muhim o‘rin tutadi. Bunday yondashuv o‘quvchining til birliklarini bilishi bilan bir qatorda, ularni muloqot vaziyatlarida qo‘llay olishiga ham e’tibor qaratadi. [3]

Interfaol metodikalarning muhim jihati — o‘quvchilarning individual xususiyatlari va tilni bilish darajasini hisobga olish imkoniyatidir. Boshlang‘ich darajadagi o‘quvchilarga

sodda dialoglar va qisqa savol-javoblar berilishi, yuqoriroq darajadagi o‘quvchilarga esa munozara, taqdimot va loyiha topshiriqlari taklif etilishi mumkin. [2]

INGLIZ TILINI O‘QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Guruhli ishlash metodi. O‘quvchilar kichik guruhlarga bo‘linib, muayyan topshiriqni hamkorlikda bajaradilar. Masalan, “My Future Profession”, “Environmental Protection” yoki “Healthy Lifestyle” mavzularida guruhlar ingliz tilida taqdimot tayyorlashi mumkin. Bunday faoliyat fikr almashish, lug‘at boyligini oshirish va jamoada ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. [7]

Rolli o‘yinlar metodi. Rolli o‘yinlar ingliz tilini hayotiy vaziyatlarga yaqin sharoitda qo‘llash imkonini beradi. “At the Airport”, “At the Restaurant” yoki “At the Doctor’s” kabi mavzularda tashkil etilgan dialoglar o‘quvchilarning nutqiy faolligini oshiradi, kundalik iboralarni o‘zlashtirishga va xato qilishdan qo‘rqmasdan gapirishga yordam beradi. [4]

Munozara va debat metodlari. Munozara o‘quvchilarga o‘z fikrini bildirish, suhbatdoshni tinglash va qarashlarni tahlil qilish imkonini beradi. “Is Technology Good for Education?” yoki “Should Students Wear School Uniforms?” kabi mavzular asosida debat tashkil etish mumkin. Bu metodlar tanqidiy fikrlash, dalillash va ingliz tilida izchil nutq tuzish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Loyiha asosida o‘qitish. O‘quvchilar muayyan mavzu yuzasidan mustaqil yoki guruh bo‘lib izlanish olib borib, natijalarni taqdim etadilar. “My Country” yoki “Famous English-Speaking Countries” kabi mavzulardagi loyihalar tilni ma’lumot izlash, tahlil qilish va taqdim etish vositasi sifatida qo‘llashga imkon beradi. [5]

Qisqa yozma mashqlar va qayta aloqa. Dars yakunida o‘quvchilardan yangi o‘rgangan uchta so‘zni yozish, mavzuning asosiy fikrini ifodalash yoki qiyin bo‘lgan jihatni qayd etish so‘ralishi mumkin. Bunday topshiriqlar o‘zlashtirish darajasini aniqlash va keyingi mashg‘ulotlarni rejalashtirishga yordam beradi.

INTERFAOL METODIKALARNING TA’LIM SAMARADORLIGIGA TA’SIRI

Interfaol metodlar, avvalo, kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiladi. Ingliz tilida suhbatlashish, savol-javob qilish va muhokamalarda qatnashish imkoniyatining ortishi tilni amaliy qo‘llash ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.

Shuningdek, turli o‘yinlar, ijodiy topshiriqlar va guruhli faoliyat o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi. O‘z fikrini erkin ifodalash va topshiriqlarni mustaqil bajarish imkoniyati o‘quv motivatsiyasini qo‘llab-quvvatlaydi.

Debatlar, muammoli vaziyatlarni muhokama qilish va loyiha ishlari o‘quvchilardan ma’lumotlarni tahlil qilish, solishtirish va mustaqil xulosa chiqarishni talab etadi. Ingliz tilida so‘zlashuvchi mamlakatlarning madaniyati, urf-odatlari va an’analarini o‘rganish esa madaniyatlararo muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

INTERFAOL METODIKALARNI QO‘LLASHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Interfaol metodlarni qo‘llashda sinfdagi o‘quvchilar sonining ko‘pligi, dars vaqtining cheklanganligi, texnik vositalarning yetishmasligi va o‘quvchilarning til darajasi turlicha bo‘lishi kabi qiyinchiliklar uchrashi mumkin. Ayrim o‘quvchilar ingliz tilida gapirishdan tortinishi yoki xato qilishdan qo‘rqishi ham ehtimoldan xoli emas.

Bunday muammolarni kamaytirish uchun o‘qituvchi darsni oldindan rejalashtirishi, topshiriqlarni o‘quvchilarning imkoniyatlariga moslashtirishi va barcha o‘quvchilarni faol ishtirok etishga rag‘batlantirishi zarur. O‘qituvchining vazifasi faqat bilim berishdan iborat bo‘lmay, balki ta’lim jarayonini tashkil etish, yo‘naltirish va ijobiy psixologik muhit yaratishni ham qamrab oladi.

Interfaol metodlar an’anaviy ta’lim shakllarini to‘liq inkor etmaydi. Aksincha, grammatik tushuntirish, yangi so‘zlarni o‘rgatish va yozma mashqlar bilan uyg‘unlashtirilganda ta’lim samaradorligini oshirishi mumkin. [6]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, maktab o‘quvchilariga ingliz tilini o‘rgatishda interfaol metodikalardan foydalanish zamonaviy ta’limning muhim tarkibiy qismidir. Ushbu metodlar o‘quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirib, ularning kommunikativ kompetensiyasi, mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va jamoada ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Guruhli ishlash, rolli o‘yinlar, munozara, debat va loyiha asosida o‘qitish o‘quvchilarga ingliz tilidan real hayotiy vaziyatlarda foydalanish imkonini yaratadi. Bunday metodlardan samarali foydalanish uchun o‘qituvchi dars maqsadini aniq belgilashi, o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishi va turli metodlarni o‘zaro uyg‘unlashtirishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Османова Т., Тераева А., Амонова С. ва бошқалар. Роль интерактивных методов в обучении иностранным языкам в средней школе // International Scientific and Practical Conference on Innovative Methodologies in Foreign Language Teaching: Global Trends and the Experience of Silk Road Universities. – 2026. – С. 568–570. DOI: https://doi.org/10.24412/cl-37493-2026-1-2135-2137.

2. Миниярова Д. Р., Баранова А. Р. Роль интерактивных методов в преподавании английского языка // Поволжский вестник науки. – 2025. – № 3 (37). – С. 57–61.

3. Bausch K.-R., Christ H., Krumm H.-J. Handbuch Fremdsprachenunterricht. – Tübingen: Francke Verlag, 2007.

4. Neuner G., Hunfeld H. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. – Berlin: Langenscheidt, 1993.

5. Hallet W., Königs F. Handbuch Fremdsprachendidaktik. – Seelze: Kallmeyer, 2010.

6. Григоренко О. А., Шолохов А. В. Деловые игры при обучении профессионально ориентированному иностранному языку // Известия института инженерной физики. – 2023. – № 1 (67). – С. 104.

7. Коротаева Е. В., Андрюнина А. С. Интерактивное обучение: аспекты теории, методики, практики // Педагогическое образование в России. – 2021. – № 4. – С. 26–33.